

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Dato: 19. maj 2005

Aftale om sammenlægning af Farum og Værløse Kommuner

Regeringen indgik den 3. marts 2005 en aftale med Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre om den kommunale inddeling pr. 1. januar 2007. Partierne bag aftalen er enige om, at en sammenlægning af Værløse og Farum Kommuner er den principielt rigtige løsning, og at Farum Kommunes økonomiske situation ikke bør være en barriere for en sammenlægning. Der er derfor enighed blandt partierne om, at indenrigs- og sundhedsministeren optager drøftelser med de to kommuner om, på hvilke nærmere vilkår en sammenlægning skal finde sted.

Dette papir beskriver de vilkår for en sammenlægning af Værløse og Farum Kommuner, som fastsættes med hjemmel i lov om revision af den kommunale inddeling. Sammenlægningen af Værløse og Farum Kommuner samt de særskilte vilkår om differentieret skattebetaling beskrives i bemærkninger til lovforslaget.

1. Økonomiske forudsætninger

1.1. Baggrund

De økonomiske vilkår for en sammenlægning af Værløse og Farum Kommuner er fastsat således, at borgerne i Værløse Kommune ikke belastes af en urimelig forskel i formuestillingen mellem de to kommuner, som skyldes historisk spektakulære dispositioner i Farum Kommune. Herudover skal de økonomiske vilkår fastsættes således, at den sammenlagte Furesø Kommune kan fungere økonomisk i balance i de kommende år.

Der peges på følgende forhold, som har belastet Farum Kommunes formuestilling:

- Visse bygnings- og ejendomsdispositioner, som ligger ud over, hvad en kalkule over borgernes nytte ved anlæggene kan berettige, og som er finansieret ved låneoptagelse, herunder meromkostninger ved en række byggerier sammenlignet med tilsvarende målt i forhold til kvalitet og størrelse.
- Finansielle arrangementer, som i lyset af renteutviklingen må betragtes som væsentligt mere omkostningstunge end tilsvarende finansieringsformer, og som vil påføre kommunen et økonomisk tab ved førtidig indfrielse.
- Låneoptagelse til dækning af underskud på det skattefinansierede område opstået før genopretningsplanen.

1.2. Rapport fra embedsmandsgruppen

Som grundlag for drøftelserne med Værløse og Farum Kommuner om vilkårene for en sammenlægning nedsatte indenrigs- og sundhedsministeren en arbejdsgruppe bestående af embedsmænd fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet samt Værløse og Farum Kommuner. Revisorer fra de to kommuner deltog ligeledes i arbejdsgruppen.

I afrapporteringen fra arbejdsgruppen konkluderes det, at der på opgørelsestidspunktet var en forskel i de to kommuners egenkapital på 1,2 mia. kr. opgjort ud fra ensartede almindelige regnskabsprincipper.

I arbejdsgruppen er der enighed om, at en fremskrivning til ultimo 2006 ikke vil give anledning til væsentlige ændringer.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har anført, at der er argumenter for en nedskrivning af Farum Kommunes egenkapital som udtryk for, at visse bygninger er optaget i balancen til en værdi, som ligger ud over, hvad en kalkule over borgernes nytte ved anlæggene kan berettige. Indenrigs- og Sundhedsministeriet har endvidere tilkendegivet, at der kan foretages en nedskrivning af Farum Kommunes egenkapital ved opgørelse af leasinggælden til markedsværdi, idet en sådan nedskrivning dog samtidig aktualiserer gevinster ved låneomlægninger.

Det er beregningsmæssigt forudsat, at disse korrektioner, der således kan henføres til de forhold, der er anført under punkt 1.1., udgør 800 mio. kr., som tillægges forskellen i egenkapitalen på 1,2 mia. kr.

Aftalen bygger derfor på, at der opgøres en forskel på i alt 2 mia. kr. i de to kommuners egenkapital. Denne forskel kompenseres, jf. nedenfor, ved en differentieret skattebetaling, særtilskud og værdien af en låneomlægning. Dog er en forskel på 100 mio. kr. ikke kompenseret, idet der ved fastsættelsen af de økonomiske vilkår for sammenlægningen tages et vist hensyn til generelle forskelle i egenkapital ved kommunesammenlægninger.

Det konstateres i øvrigt, at leasingkontrakterne ikke indeholder forpligtelser til at forestå bygningsvedligeholdelse for kontraktindehaveren FIH.

2. Særlige økonomiske vilkår ved sammenlægningen

Sammenlægningen af Værløse og Farum Kommuner sker på følgende særlige vilkår, som er fastsat ud fra de økonomiske forudsætninger nævnt ovenfor og under hensyntagen til begge kommuners borgere:

- Sammenlægningen sker med virkning fra 1. januar 2007. Farum Kommune vil herefter ikke længere være sat under administrationen af Indenrigs- og Sundhedsministeriet.
- Det fastsættes som et særligt vilkår i forbindelse med sammenlægningen, at den nye kommune ydes et tilskud på 50 mio. kr. årligt fra 2007 til og med 2021. Tilskuddet finansieres i lighed med hidtidige tilskud til gældsramte kommuner i hovedstadsområdet via tilskuds-

puljen til vanskeligt stillede kommuner i hovedstadsområdet, hvor den nye kommune betragtes som to særskilte kommuner. Tilskuddet reguleres årligt med udviklingen i det kommunale beskatningsgrundlag i hovedstadsområdet.

- Indenrigs- og Sundhedsministeriet frafalder eksisterende krav om ny deponering vedrørende dispositioner i Farum Kommune før 2002.
- Der kan i den nye kommune optages forhandling om tidligere frigivelse af allerede deponerede midler end forudsat i genopretningsplanen for Farum Kommunes økonomi.
- Det fastsættes som et særligt vilkår i forbindelse med sammenlægningen, at der i de kommende to valgperioder fra 2007 til og med 2013 sker en differentiering af skattebetalingen i den nye kommune. Dette indebærer, at de nuværende forskelle i skatteprocenter inden for de eksisterende kommunegrænser fastholdes i perioden, således at udskrivningsprocenten og grundskyldspromillen i den tidligere Farum Kommune er henholdsvis 2,3 procentpoint og 7,0 promillepoint højere end i den tidligere Værløse Kommune.
- Det forudsættes, at lovgivningen vedrørende det skrå skatteloft udformes således, at den nye kommune ikke skal betale den afgift, som er udløst af Farum Kommunes skatteforhøjelse i 2003. I modsat fald kompenseres afgiften ved en regulering af det årlige tilskud.
- Indenrigs- og sundhedsministeren kan forlænge perioden med differentiering i skattebetalingen i den nye kommune, hvis der i perioden frem mod 1. januar 2007 sker en forværring af Farum Kommunes økonomi i forhold til i dag.
- Rensningsanlæggene i de to kommuner betragtes som separate "hvile i sig selv"-virksomheder i den første valgperiode, dvs. fra 2007 til og med 2009, og taksterne beregnes særskilt for hver virksomhed. Hvis de økonomiske vilkår har ændret sig afgørende kan der forhandles en forlængelse af denne ordning pr. 1. januar 2010.
- Under forudsætning af, at Farum Kommunes leasinggæld til FIH kan indfries på rimelige vilkår vil indenrigs- og sundhedsministeren efter den sammenlagte kommunes anmodning søge tilslutning til et aktstykke, hvorefter den sammenlagte kommune kan tilbydes at refinansiere denne gæld med statslån. Vilkårene fastsættes af Indenrigs- og Sundhedsministeriet på baggrund af de normale rente- og afdragsvilkår, som staten optager lån til, dvs. ikke variabelt forrentede lån.
- Farum Kommune gives med inddragelse af Værløse Kommune mulighed for snarest muligt at realisere besparelser gennem låneomlægninger inden for de rammer, som gælder for andre kommuner. Det sidste afdrag på leasingarrangementerne ("scrapværdien") kan lånefinansieres på almindelige vilkår. En sådan låneomlægning vil ikke påvirke kommunens låneramme.
- Den nye kommune er i øvrigt underlagt de samme vilkår som andre kommuner i forbindelse med kommunalreformen.

Med de økonomiske vilkår beskrevet ovenfor lægges det til grund, at den nye kommune kan opretholde anlægsaktiviteter samt opbygge en likviditet svarende til kommuner af tilsvarende størrelse i hovedstadsområdet. Det er i den forbindelse forudsat, at den nye kommune kan indhøste besparelser som følge af låneomlægninger til en nutidsværdi på ca. 400 mio. kr. i en afviklingsperiode svarende til de nuværende leasingkontrakter. Beløbet forudsætter således ikke en forlængelse af løbetiden. Det er i den forbindelse forudsat, at kommunen, såfremt besparelsen ikke kan opnås ved omlægning til statslån, som alternativ til statslån kan omlægge lån til variabelt forrentede lån med henblik på at kunne realisere denne besparelse.

Det er i forbindelse med tilrettelæggelsen af de økonomiske vilkår for sammenlægningen i øvrigt forudsat, at den nye kommune kan opretholde et serviceniveau svarende til det nuværende i de to kommuner. Borgerne i Værløse Kommune holdes således skadesløse i forhold til de særlige økonomiske forpligtelser, som belaster Farum Kommune. Karakteren og størrelsen af disse forpligtelser er angivet ovenfor. Dette gælder også efter perioden med differentieret skattebetaling og efter den 15-årige periode, hvor det særlige tilskud er fastlagt, idet compensationen i et vist omfang ydes forlods i forhold til den finansielle forpligtelse.

3. Mulighed for genforhandling

Der er mulighed for genforhandling af de økonomiske vilkår for sammenlægningen ved indgangen til valgperioden 1. januar 2010 og 1. januar 2014, hvis forudsætningerne for aftalen ændrer sig væsentligt. I en eventuel genforhandling vil endvidere kunne indgå samfundsøkonomiske forudsætninger vedrørende udskrivningsgrundlag, udgiftsstigninger og gevinster ved kommunesammenlægninger samt eventuelle uforudsete forhold vedrørende den nye kommunes økonomi.

Der er opmærksomhed om, at en omlægning af (en del af) låneforpligtelserne til variabelt forrentede lån kan indebære en forøget renterisiko. En stigning i den korte rente (3-måneders CIBOR) på mere end 1 procentpoint i forhold til renten på tidspunktet for låneomlægningen vil i lyset af finansieringsbehovet betragtes som en væsentlig ændring af forudsætningerne og vil derfor medføre genforhandling af det særlige tilskud.

Hvis salgsindtægterne vedr. Farum Nordby viser sig væsentligt større end forudsat i åbningsbalancen (målt i faste priser), vil der ved genforhandlingen pr. 1. januar 2010 kunne ske en tilpasning af forskellen mellem beskatningsniveauerne i overensstemmelse hermed.

4. Afslutning

Indenrigs- og Sundhedsministeriet er opmærksom på, at kommunalbestyrelsen i Værløse Kommune fastholder, at kommunen er faglig og økonomisk bæredygtig, og at kommunen indtil videre bør fortsætte som en selvstændig kommune. Kommunalbestyrelsen har dog taget til efterretning, at

de politiske partiers beslutning om en sammenlægning af Værløse og Farum Kommuner fastholdes på ovenstående vilkår:

Indenrigs- og Sundhedsministeriet er endvidere opmærksom på, at Farum Byråd finder det uacceptabelt, at borgerne i en sammenlagt kommune i en så lang periode skal betale forskellig skat. Ministeriet har dog tilkendegivet, at dette vilkår vil være en forudsætning for at realisere sammenlægningen.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har en forventning om, at den nye kommune under de angivne forudsætninger kan fungere på et højt fagligt og økonomisk grundlag, ligesom der er infrastruktur og et godt udviklingspotentiale i forhold til såvel de klassiske kommunale opgaver som de nye opgaver, der følger med kommunalreformen.

Det er bl.a. lagt til grund for dannelsen af den nye kommune, at geografi og infrastruktur åbner mulighed for et væsentligt potentiale i relation til udvikling af bolig- og erhvervsområder. Indenrigs- og Sundhedsministeriet støtter den nye kommunalbestyrelses bestræbelser med at realisere dette udviklingspotentiale.

Regeringen vil søge forligspartiernes opbakning til at kunne tilbyde Værløse Kommune/den nye kommune vederlagsfrit at overtage den resterende del af den nuværende Flyvestation Værløse med henblik på realisering af området inden for en rekreativ og naturmæssig udvikling samt bolig- og erhvervsudvikling som angivet eksempelvis i kommunens planoplæg til Kulturstation Værløse.

Der er ikke i forudsætningerne for aftalen indgået en særlig værdisætning af Flyvestation Værløse.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet skal pege på anvendelsesmulighederne vedrørende Flyvestation Værløses arealer. Miljøministeriet har over for Indenrigs- og Sundhedsministeriet tilkendegivet, at miljøministeren med sin indsigelse mod HUR's forslag til Regionsplan 2005 har åbnet mulighed for yderligere anvendelse og bebyggelse af flyvestationen, såfremt den nye kommunalbestyrelse gennem kommuneplanen skaber grundlaget herfor.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Den 26. maj 2005

Den 3. marts 2005 indgik regeringen (Venstre og Det Konservative Folkeparti) og Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre en aftale om den kommunale inddeling pr. 1. januar 2007.

Af aftalen fremgår, at partierne er enige om, at Farum og Værløse hver for sig ikke er bæredygtige, og at en sammenlægning af disse to kommuner vil være den principielt rigtige løsning. Partierne mener ikke, at Farum Kommunes økonomiske situation bør være en barriere for en sammenlægning. Derfor er der enighed om, at indenrigs- og sundhedsministeren optager nærmere drøftelse med de to kommuner om, på hvilke nærmere vilkår en sammenlægning skal finde sted.

Indenrigs- og sundhedsministeren har den 19. maj 2005 indgået en aftale med Farum og Værløse Kommuner om de nærmere vilkår.

Partierne har i forhold til aftalen med Farum og Værløse Kommuner i fællesskab noteret sig, at værdien af Flyvestation Værløse dels afhænger af planlægningen for området, dels af udgiftsniveauet i forbindelse med en miljøoprydning mv. på arealet.

Flyvestationen er karakteriseret ved at indeholde områder med større forureninger, startbaner, flyshelters, mv. Miljøforpligtelsen i den henseende skønnes at udgøre op til 175-275 mio.kr. Dette vil dog afhænge af områdets fremtidige anvendelse.

Værdien af flyvestationen er på dette grundlag i forbindelse med forsvarsforligsforhandlingerne og den endelige konsolidering ansat til at bibringe forsvaret et nettoprovenu på ca. 25 mio.kr. Forpligtelsen til evt. miljøoprydning forudsættes hermed at overgå til den, der overtager ejendommen.

Det er i forsvarsforliget forudsat, at forsvaret efter sædvanlig forelæggelse for bevillingsmyndighederne kan anvende indtægter fra afhændelse af ejendomme som følge af flytning af myndigheder og enheder til direkte relaterede anlægsudgifter eller erhvervelse af ejendomme til relokalisering af de pågældende myndigheder og enheder. Her til kommer endvidere afholdelse af udgifter i forbindelse med et nyt NATO-hovedkvarter.

Indenrigs- og sundhedsministerens aftale med Farum og Værløse Kommuner om sammenlægning bygger på, at der er opgjort en forskel i de to kommuners egenkapital på 2 mia.kr. Denne forskel kompenseres ved en differentieret skattebetaling (700 mio. kr.), særtilskud (800 mio. kr.) og værdien af en låneomlægning (400 mio. kr.). Med disse midler kompenseres således 1,9 mia.kr. af forskellen.

I aftalen er det endvidere forudsat, at Værløse Kommune/den nye kommune skal tilbydes at overtage Flyvestation Værløse vederlagsfrit.

Der er enighed om overdragelsen af flyvestationen til Værløse Kommune/den nye kommune. Der er samtidig enighed om, at forsvarsforliget tilgodeses ved på anden

måde at kompensere forsvaret for det forudsatte nettosalgspvenu for Flyvestation Værløse på 25 mio.kr.

Partierne er enige om, at staten – i henhold til genforhandlingsklausulen i indenrigs- og sundhedsministerens aftale med Farum og Værløse Kommuner – skal forlange genforhandling, hvis kommunen opnår en økonomisk nettogevinst på over 100 mio.kr. ved frasalg af Flyvestation Værløse eller dele heraf.

På dette grundlag er partierne enige om at tilslutte sig den aftale, som er indgået om sammenlægning af Farum og Værløse Kommuner, idet Socialdemokratiet dog har udtrykt, at man er uenig i, at det årlige særtilskud til den nye kommune betales af puljen til vanskeligt stillede kommuner i hovedstadsområdet.

